

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania E. sp. z o.o. (poprzednio F. Sp. z o.o. Sp. K. w S.)
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle
z udziałem J. S. i M. L.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
marca 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 7 listopada 2023 r., sygn. akt III AUa 913/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od E. sp. z o.o. w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 480 (czterysta osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanej orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 7 listopada 2023 r. oddalił apelację płatnika składek E. Sp. z o.o. Spółki Komandytowej w S. od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 18 sierpnia 2022 r., oddalającego jego odwołanie od

decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle z dnia 21 listopada 2019 r., z dnia 2 grudnia 2019 r., z dnia 6 lutego 2020 r., z dnia 25 stycznia 2021 r., z dnia 25 stycznia 2021 r. i z dnia 25 stycznia 2021 r., którymi organ rentowy wycofał zaświadczenie A1 potwierdzające, że w stosunku do ubezpieczonych J. S. w okresie od 1 września 2016 r. do 4 stycznia 2017 r., P. Z. w okresie od 3 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r., M. L. w okresie od 4 grudnia 2017 r. do 30 listopada 2018 r. obowiązywało ustawodawstwo polskie oraz stwierdził, że ubezpieczeni nie podlegają ustawodawstwu polskiemu w okresie od 22 sierpnia 2016 r. do 4 stycznia 2017 r. w stosunku do J. S., od 9 listopada 2016 r. do 28 lutego 2017 r. w stosunku do P. Z. i od 17 listopada 2017 r. do 30 listopada 2018 r. w stosunku do M. L..

Płatnik składek zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w stosunku do zainteresowanych J. S. i M. L., domagając się uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2004, Nr 166, s. 1) i art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2009, Nr 284, s. 1), przez ich niezastosowanie i nieustalenie podlegania przez zainteresowanych ustawodawstwu polskiemu, mimo że jak wynika z umów zlecenia zawartych z poprzednikiem prawnym skarżącego oraz ze spółką z nim powiązaną, zainteresowani byli zatrudnieni na podstawie umów zlecenia zawieranych w Polsce według prawa polskiego, a znaczna część pracy miała być wykonywana w Polsce za wynagrodzeniem wypłacanym na rachunki bankowe zainteresowanych w Polsce, stąd bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia zainteresowani podlegali już ustawodawstwu państwa członkowskiego (Polski), w którym siedzibę ma ich pracodawca (zleceniodawca), czyli ustawodawstwu polskiemu, a dopiero później zostali oddelegowani do pracy za granicą na okres krótszy niż 24 miesiące.

Z ostrożności procesowej, w razie stwierdzenia, że zainteresowani nie byli pracownikami delegowanymi w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, skarżący zarzucił również naruszenie: 1) art. 13 ust. 1b (ii) rozporządzenia nr 883/2004, przez jego niezastosowanie, mimo że powinien on być zastosowany w ustalonym w sprawie stanie faktycznym, gdyż w okresie objętym zaskarżoną decyzją zainteresowani normalnie wykonywali pracę w co najmniej dwóch państwach członkowskich, mając miejsce zamieszkania w Polsce, a ponadto siedziby ich obydwu pracodawców znajdują się w Polsce; 2) art. 14 ust. 5 rozporządzenia nr 987/2009, przez jego niezastosowanie, mimo że powinien on być zastosowany w ustalonym w sprawie stanie faktycznym, gdyż w okresie objętym zaskarżoną decyzją zainteresowani na zmianę wykonywali kilka odrębnych prac w co najmniej dwóch państwach członkowskich dla tych samych dwóch pracodawców, których siedziby znajdują się w Polsce; 3) art. 14 ust. 8 rozporządzenia nr 987/2009, przez jego niezastosowanie, mimo że przy uwzględnieniu wskazanego w tym przepisie kryterium orientacyjnego wynagrodzenia zainteresowani otrzymywali całość wynagrodzenia od polskich pracodawców, na rachunki bankowe w Polsce, a zatem wykonywali znaczną część pracy w Polsce; 4) art. 11 ust. 3a rozporządzenia nr 883/2004, przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zainteresowani w spornym okresie nie podlegali ustawodawstwu polskiemu, podczas gdy zgodnie z ustalonym w sprawie stanem faktycznym w spornym okresie zainteresowani na zmianę wykonywali kilka odrębnych prac w co najmniej dwóch państwach członkowskich dla tych samych dwóch pracodawców, którzy mieli siedziby w Polsce, czyli zamiast tego przepisu powinien zostać zastosowany art. 13 ust. 1b (ii) rozporządzenia nr 883/2004; 5) art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, przez jego niezastosowanie, mimo że zainteresowani podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorcy zatrudnieni na obszarze Polski na podstawie umów zlecenia zawartych z pracodawcą, którego siedziba znajduje się w Polsce.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że „za oczywistą zasadności skargi przemawiają naruszenia prawa materialnego polegające na bezpodstawnym niezastosowaniu właściwych przepisów, a także na niewłaściwym zastosowaniu takich przepisów, które w ustalonym stanie faktycznym

nie powinny znaleźć zastosowania”, konsekwencją czego było pozbawienie zainteresowanych prawa do ubezpieczenia społecznego w Polsce, chociaż jako pracownicy podmiotów mających siedzibę w Polsce podlegali oni ustawodawstwu polskiemu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o oddalenie skargi oraz o zasądzenie na jego rzecz od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do jej merytorycznego rozpoznania.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku powinno zaś nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek przedsądu.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że skarżący, który powołuje się na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁴ § 1 pkt 2 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr

449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Ponadto oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia podstaw kasacyjnego zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), które ewidentnie uzasadniały uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Strona skarżąca jest w tym zakresie zobowiązana do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, gdyż o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Dodatkowo należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie wtedy, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343). Utrwalony jest także pogląd, że skoro zgodnie z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, to i o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można wnioskować na podstawie zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170 oraz z dnia 13 lutego 2014 r.,

I UK 408/13, LEX nr 1646932). Stąd w razie powoływania się na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia.

Skarżący nie przedstawia żadnej argumentacji wskazującej, że wymienione w podstawach skargi kasacyjnej przepisy zostały naruszone w sposób kwalifikowany, widoczny na pierwszy rzut oka. W rzeczywistości uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się do polemiki z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez Sąd drugiej instancji, skoro oczywistej zasadności naruszenia powołanych w podstawach skargi przepisów prawa materialnego skarżący upatruje w ich niezastosowaniu do okoliczności niniejszej sprawy, które ocenia odmiennie niż Sąd Apelacyjny, a *de facto* samodzielnie dokonuje odmiennych ustaleń stanu faktycznego, według których, na podstawie spornych umów, zainteresowani wykonywali pracę w co najmniej dwóch państwach członkowskich, w tym w Polsce, dla dwóch pracodawców mających siedziby w Polsce. Odwołujący się nie dostrzega więc, że wobec braku jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych, które mogłyby podważyć miarodajne dla Sądu Najwyższego ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), w postępowaniu kasacyjnym wiążące były dwa kluczowe fakty.

Z zebranego materiału wynikało, że J. S. oraz M. L. nie wykonywali pracy na terenie Polski, lecz jedynie zajmowali się czynnościami związanymi z przygotowaniem do wyjazdu za granicę. Nie wykazano również, aby wykonywana praca na terenie Polski była znacząca i nie można byłoby uznać jej za marginalną. Ubezpieczeni realizowali swoje obowiązki na rzecz zagranicznego podmiotu na terenie Niemiec.

Ponadto ustalono, że wnioskodawca F. Sp. z o.o. Sp. k. ma siedzibę w Polsce, posiada własną administrację i rekrutuje pracowników, jednakże nie da się przyjąć w świetle wskazanych wyżej ustaleń, iż prowadzi ona znaczną część działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę, czyli w Polsce. Tymczasem decydującym warunkiem dla zastosowania art. 12 ust. 1 rozporządzenia 883/2004 jest istnienie więzi między pracodawcą a państwem członkowskim, w którym ma on swoją siedzibę. W latach 2015-2017 spółka nie

wykazała żadnych obrotów na terytorium Polski, natomiast obroty w Polsce w latach 2018-2019 kształtowały na poziomie zaledwie kilku procent. Wartość obrotu krajowego w sposób istotny odbiega od poziomu około 25% całkowitego obrotu, który jest powszechnie uważany za cezurę pozwalającą na zastosowanie określonych przepisów dotyczących podlegania ubezpieczeniom bądź w kraju wysyłającym, bądź w przyjmującym. Możliwość zaś delegowania pracowników ogranicza się wyłącznie do przedsiębiorstw, które normalnie prowadzą swą działalność na terytorium państwa członkowskiego, którego ustawodawstwu nadal podlega pracownik delegowany.

Skarżący w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd *meriti* ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej i w żadnej mierze nie świadczy o tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ponadto, godzi się zauważyć, że skarżący płatnik składek wnosił już skargi kasacyjne od analogicznych wyroków Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie dotyczących statusu ubezpieczeniowego innych zainteresowanych. Skargi były oparte na tożsamyh podstawach (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 października 2024 r., III USK 131/24 oraz z 25 lutego 2025 r., III USK 352/24, niepublikowane; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2024 r., III USKP 20/24, LEX nr 3728161).

W sytuacji, gdy Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi co do danej kwestii prawnej, a nie ujawniły się nowe, nieznane wcześniej okoliczności mające wpływ na wynik wykładni, nie ma potrzeby przyjmowania kolejnych skarg kasacyjnych pochodzących od tego samego podmiotu, opartych na tych samych podstawach i formułujących te same wątpliwości interpretacyjne. Przyjęcie kolejnych podobnych skarg kasacyjnych do rozpoznania nie służyłoby dalszemu rozwojowi orzecznictwa.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 czerwca 2024 r., III USKP 20/24 (LEX nr 3728161), rozpoznając skargę odwołującego się odnośnie do innych zainteresowanych, stwierdził, że zasadniczym warunkiem zastosowania art. 13 ust. 1b (ii) rozporządzenia nr 883/2004 jest wykonywanie pracy najemnej w dwóch lub więcej państwach członkowskich (wykonywanie równocześnie lub na zmianę jednej lub kilka odrębnych prac w dwóch lub więcej państwach członkowskich w

tym samym lub kilku przedsiębiorstwach lub dla jednego lub kilku pracodawców - art. 14 ust. 5 rozporządzenia nr 883/2004). Ustalenie, że dana osoba wykonywała pracę na terytorium wyłącznie jednego państwa członkowskiego (a takie ustalenia poczynione zostały także w obecnie rozpoznawanej sprawie) wyłącza możliwość zastosowania art. 13 ust. 1b (ii) rozporządzenia nr 883/2004 i tym samym niemożliwe jest ustalenie ustawodawstwa państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że skarżący nie zdołał wykazać, iż zachodzi potrzeba rozpoznania kolejnej jego skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 oraz art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[SOP]

[a.ł]